

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА

Фізико-математичний факультет
Кафедра загальної педагогіки та андрагогіки

ВИРОБНИЧА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
У ВИЩІЙ ШКОЛІ
ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Інформаційно-методичний посібник

Полтава – 2020

УДК 378.147.091.33-027.22

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Полтавського національного педагогічного університету
імені В.Г. Короленка
(протокол №15 від 16 червня 2020 р.)*

Рецензенти:

Петренко І. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ЗВО Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Ткаченко А. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Виробнича педагогічна практика у вищій школі: програма та **В-52** методичні рекомендації: інформ.-метод. посібник для студентів спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки другого рівня вищої освіти / уклад. А.В. Хоменко, О.Ю. Ільченко. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2020. 46 с.

В інформаційно-методичному посібнику розкрито змістовно-процесуальні та організаційно-методичні засади виробничої педагогічної практики у вищій школі для магістрантів спеціальності «011 Освітні, педагогічні науки» першого року навчання. Подано робочу програму практики та інформаційно-методичні рекомендації щодо здійснення студентом-практикантом навчально-методичної, виховної та науково-дослідної роботи у вищій школі.

УДК 378.147.091.33-027.22

© Хоменко А.В., Ільченко О.Ю., 2020 р.
© ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2020 р.

ЗМІСТ

I. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	3
Загальні положення	3
Принципи організації виробничої педагогічної практики у вищій школі	5
Інформаційний обсяг практики	6
Керівництво виробничою педагогічною практикою у вищій школі та контроль за її проходженням	11
Звітна документація	14
Методи та засоби діагностики результатів виробничої педагогічної практики у вищій школі	15
Критерії оцінювання результатів виробничої педагогічної практики у вищій школі	16
II. МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ	20
Лекція як провідна форма теоретичного навчання у вищій школі	20
Семінарські заняття у закладах вищої освіти	23
Специфіка виховної роботи у вищій школі	26
Питання і завдання для самоконтролю	30
III. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	33
IV. ДОДАТКИ	35
<i>Додаток 1.</i> Схема звіту магістранта про виконання завдань з виробничої педагогічної практики у вищій школі	35
<i>Додаток 2.</i> Схема доповіді магістранта на науковий (методичний) семінар кафедри	37
<i>Додаток 3.</i> Схема психолого-педагогічного аналізу лекції	38
<i>Додаток 4.</i> Схема індивідуального комплексного плану роботи магістранта на період виробничої педагогічної практики у вищій школі	40
<i>Додаток 5.</i> Схема аналізу специфіки підготовки фахівців у ПНПУ імені В.Г. Короленка	41
<i>Додаток 6.</i> Самоаналіз проведеного семінарського заняття	42
<i>Додаток 7.</i> Нормативні вимоги до оформлення сценарію та алгоритм аналізу результативності виховного заходу	44

I. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виробнича педагогічна практика у вищій школі є обов'язковим компонентом професійної підготовки фахівців другого рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. На виробничу педагогічну практику на першому році навчання у магістратурі відводиться 180 годин / 6 кредитів.

База практики для стаціонарної і заочної форм навчання: Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка.

Мета виробничої педагогічної практики у вищій школі полягає у формуванні загальних та фахових компетентностей майбутніх фахівців у галузі педагогіки вищої школи; готовності магістрантів до виконання професійної діяльності викладача вищої школи; закріпленні та перевірці теоретичних знань, практичних умінь і навичок щодо здійснення навчально-методичної, наукової та виховної роботи в закладах вищої освіти.

Основними завданнями виробничої педагогічної практики у вищій школі є:

- ознайомлення майбутніх магістрів із сучасним етапом функціонування навчально-виховного процесу у вищій школі, зі змістом вищої педагогічної освіти (навчальними планами, робочими програмами, науковою і навчально-методичною літературою; методичними рекомендаціями щодо підготовки студентів до навчальних занять, здійснення самостійної роботи, проходження педагогічних практик тощо), організацією управління вищим навчальним закладом та залучення їх до активної діяльності як викладачів та кураторів академічних груп;

- відвідування та аналіз навчальних занять викладачів кафедри загальної педагогіки та андрагогіки, магістрантів-практикантів, планування власної викладацької діяльності, підготовка до навчальних занять та їх проведення за розкладом у закріпленій академічній групі;

- оволодіння методикою проведення основних форм організації навчально-виховного процесу у вищій школі;

- вироблення у майбутніх викладачів вищої школи самостійності у підготовці та проведенні різних форм організації та здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі;

- розвиток практичних умінь формування суб'єкт-суб'єктних відносин в системі «викладач-студент» на рівні співробітництва та співтворчості;

- виконання магістрантами обов'язків куратора студентської академічної групи, проведення виховних заходів;
- формування особистісної відповідальності за якість та ефективність професійної діяльності;
- розвиток у майбутніх викладачів вищої школи здатності до критичного осмислення педагогічної дійсності, розширення і поглиблення науково-педагогічного світогляду та формування особистісно-професійного стилю діяльності у вищій школі;
- розвиток у магістрантів творчої ініціативи та науково-дослідницьких умінь професійної діяльності викладача вищої школи;
- формування професійної самореалізації, яка поєднує у собі самоспостереження, самоаналіз, самоуправління, самозвітування, самоконтроль, самооцінку та інші процеси професійного розвитку особистості викладача вищої школи;
- виховання у магістрантів потреби систематичного самовдосконалення професійної майстерності.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

1. Знати й використовувати у практичній діяльності концептуальні положення педагогіки вищої школи.
2. Здійснювати комплексний аналіз науково-педагогічних явищ і процесів у системі вищої освіти на засадах єдності теорії і практики.
3. Володіти методикою викладання навчальних дисциплін у вищій школі.
4. Застосовувати інноваційні педагогічні технології у навчально-виховному процесі вищої школи як засіб розвитку творчої активності студентів.
5. Здійснювати навчально-методичну, науково-дослідницьку та виховну діяльність у закладі вищої освіти на основі компетентнісного підходу.
6. Формувати суб'єкт-суб'єктні відносини в системі «викладач-студент» на рівнях співпідпорядкування, співпраці та співтворчості.
7. Володіти професійною мовою фахової галузі знань та особистісною комунікативною культурою.

Програма виробничої педагогічної практики у вищій школі складається з двох змістових модулів: «Специфіка організації професійної діяльності викладача закладу вищої освіти», «Професійна компетентність майбутнього викладача вищої школи у фахово-орієнтованому освітньому середовищі».

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Принципи організації виробничої педагогічної практики у вищій школі магістратів за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки виступають науковими орієнтирами для виконання відповідних практично-дослідницьких завдань щодо вивчення і здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі; зумовлюють логіку і напрями, а також детермінують характер науково-дослідної та практично-інноваційної професійної діяльності з метою формування загальних і фахових компетентностей майбутніх фахівців у галузі педагогіки вищої школи.

Принцип науковості відображає відповідність обраних майбутнім викладачем вищої школи змісту і методів організації та здійснення освітнього процесу у вищій школі сучасним досягненням розвитку науки і техніки у відповідній галузі знань.

Принцип суб'єктності полягає у ціннісному ставленні майбутніх фахівців до особистості кожного студента, формуванні в процесі навчальної взаємодії суб'єкт-суб'єктних виховуючих відносин, сутністю яких є взаємообмін позитивними емоціями, професійно-спрямованою інформацією, духовними цінностями на рівні співробітництва і співтворчості.

Принцип свідомого засвоєння знань вимагає від магістранта-практиканта проникнення в сутність явищ, фактів і процесів, що відбуваються у вищій освіті України й світу, усвідомлення їх взаємодетермінованості; визначення причинно-наслідкових зв'язків, обґрунтування висновків та комплексного застосування їх на практиці.

Принцип активності і самостійності реалізується через процеси зовнішньої і внутрішньої психологічно-розумової активності особистості майбутнього фахівця, самомотивації досягнення успіху у майбутній професійній діяльності, самоаналізу щодо рівня опанування видами професійної діяльності викладача закладу вищої освіти.

Принцип раціонального поєднання колективних та індивідуальних форм і методів навчальної роботи розкриває доцільність, оптимальність та ефективність використання магістрантом-практикантом форм при проведенні навчальних занять, виховних заходів; врахування індивідуальних особливостей студентів, специфіки вивчення окремої дисципліни, навчального процесу на факультеті та в цілому в закладі вищої освіти.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ПРАКТИКИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

«СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Модуль передбачає вивчення й теоретичний аналіз магістрантами-практикантами особливостей здійснення викладачем вищої школи навчально-методичної, наукової та виховної діяльності.

Ознайомлення з діяльністю кафедри

загальної педагогіки та андрагогіки ПНПУ імені В.Г. Короленка

У зміст роботи практикантів входять усі важливі напрями професійної діяльності викладача педагогічного вишу. Однак, перш ніж приступити до виконання обов'язків викладача, магістранти мають ознайомитись з особливостями навчально-виховного процесу в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка. Таке ознайомлення і складає зміст першого етапу виробничої практики.

1. Практиканти *зустрічаються з керівниками* вишу або підрозділу, у який вони направлені на практику (ректором, проректорами, деканом факультету, завідувачем кафедри загальної педагогіки та андрагогіки, методистом і факультетським керівником виробничої практики).

Під час розмови магістранти отримують загальні уявлення про навчальний заклад (його історію та традиції, головні напрями підготовки фахівців на сучасному етапі тощо), ознайомлюються з режимом роботи вишу та прийнятими у ньому правилами внутрішнього розпорядку.

У перший день педагогічної практики відбувається також *нарада магістрантів-практикантів із викладачами кафедри та зустріч із кураторами студентських груп*. Її мета – познайомитися з викладачами, здійснити розподіл практикантів для проведення семінарських занять з педагогічних дисциплін та виховної роботи зі студентами.

2. Наступні кілька днів практики присвячуються ретельному *ознайомленню практикантів із функціонуванням такого підрозділу закладу вищої освіти, як кафедра*:

а) магістранти ознайомлюються з кадровим складом кафедри, функціональними обов'язками завідувача кафедри, секретаря кафедри, викладачів – відповідальних за напрямки роботи кафедри;

б) практиканти вивчають ділову документацію кафедри (річний план роботи кафедри, річні звіти; плани і протоколи засідань кафедри; перелік навчальних дисциплін, особливості навчального навантаження викладачів кафедри; планування й звітні документи виконання викладачами навчально-методичної, наукової, виховної, організаційної, громадської роботи тощо), ознайомлюються із навчальними робочими програмами, навчально-методичними комплексами дисциплін; наскрізними й робочими програмами практик, а також методичними рекомендаціями щодо їх проходження;

д) відвідують бібліотеку університету, знайомляться з новими надходженнями літератури, опановують шляхи і методи використання інформаційних ресурсів електронного каталогу та інституційного репозитарію.

3. Підготовчий етап виробничої практики включає *відвідування практикантами лекцій та семінарських занять*, що проводяться викладачами кафедри.

Зазвичай практиканти відвідують заняття у тих викладачів, за групами студентів яких вони закріплені. Це дозволяє ознайомитись із методикою викладання окремого викладача та полегшує підготовку до власних занять, які є частиною цілісної системи викладання певної навчальної дисципліни. Також, магістранти можуть протягом усього періоду практики відвідувати різні форми навчальної взаємодії викладачів і студентів в процесі професійної підготовки фахівців в університеті.

У перший тиждень для практикантів можуть бути організовані колективні перегляди навчальних занять, які проводять досвідчені викладачі. Після кожного заняття практиканти обговорюють його з викладачем, особливу увагу під час аналізу звертаючи на відповідність лекції дидактичним принципам, програмі, на зв'язок нової теми з попереднім матеріалом, ефективність обраних викладачем форм та методів навчання, прийомів активізації самостійної пізнавальної діяльності студентів на занятті. Оцінюють також ступінь активності студентів, їх інтерес до засвоюваного матеріалу, організованість та дисциплінованість групи (поток). Слід проаналізувати педагогічну майстерність викладача, його вміння організувати студентський колектив, створювати відповідну емоційну атмосферу навчання, педагогічний такт у спілкуванні зі студентами тощо.

Крім аудиторних занять практиканти повинні *відвідати інші форми роботи кафедр зі студентами*: засідання наукових гуртків студентів різних факультетів, роботу факультативу студентської обдарованої молоді.

Магістранти-практиканти вивчають робочі плани, що відображають зміст різних видів практики, наскрізні й робочі програми практик, методичні рекомендації щодо проходження практик.

Ознайомлюючись з роботою вищого навчального закладу, практиканти ведуть записи, у яких фіксують всі важливі для аналізу і власного використання аспекти педагогічного процесу університету. На основі цих записів здійснюється узгоджене цілісне планування власної професійної діяльності на період практики (комплексний індивідуальний план професійної діяльності) і готується звітна документація до першого змістового модуля «Специфіка організації професійної діяльності викладача закладу вищої освіти».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

«ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ У ФАХОВО-ОРІЄНТОВАНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ».

Модуль розкриває практичну реалізацію теоретичних знань магістрантів на засадах принципу єдності теорії і практики й уміщує основні методичні рекомендації і вказівки щодо проведення навчальних занять, заходів виховного характеру, виконання навчально-методичної, виховної та науково-дослідницької роботи.

Зміст практики структурується за трьома блоками-модулями практичної діяльності магістрантів (навчально-методичним, виховним, науково-дослідним).

1. Навчально-методична робота

Основне призначення – дослідження системи навчально-методичної роботи в університеті, зокрема на кафедрі загальної педагогіки та андрагогіки; відпрацювання умінь і навичок викладацької діяльності, формування загальних і фахових компетентностей магістрантів щодо її організації.

Практично-дослідницькі завдання:

1. Відвідати методичний семінар кафедри, проаналізувати зміст, підготувати доповідь відповідно його тематики.

2. Ознайомитися з робочими навчальними планами, робочими програмами і навчально-методичними комплексами педагогічних дисциплін, що читаються по кафедрі.

3. Відвідати та проаналізувати лекцію (або семінарське заняття) професора або доцента кафедри.

4. Провести семінарське заняття з педагогічних дисциплін у закріпленій академічній групі.

5. Зробити висновки та висунути пропозиції щодо розвитку методичної роботи на кафедрі та обґрунтувати необхідність їх утілення в практику вищої школи.

2. Виховна робота

Основне призначення – дослідження системи виховної роботи в університеті, на кафедрі загальної педагогіки та андрагогіки; відпрацювання умінь і навичок формування суб'єкт-суб'єктної взаємодії у навчально-виховному процесі вишу; формування компетентностей магістрантів щодо організації виховної роботи зі студентами.

Практично-дослідницькі завдання:

1. Ознайомитися і проаналізувати індивідуальний план роботи куратора академічної групи.

2. Організувати та провести виховний захід у закріпленій академічній групі з використанням інноваційних методик, втілюючи актуальні напрями виховної діяльності університету та поєднуючи власні індивідуальні творчі можливості та інтереси студентів.

3. Висунути пропозиції щодо впровадження тьюторських технологій у виховну систему вишу.

3. Науково-дослідна робота

Основне призначення – дослідження системи науково-дослідної роботи в університеті, на кафедрі загальної педагогіки та андрагогіки; відпрацювання умінь і навичок власної науково-дослідної діяльності, формування компетентностей магістрантів щодо її організації.

Практично-дослідницькі завдання:

1. Ознайомитися і проаналізувати плани та звіти з наукової роботи кафедри загальної педагогіки та андрагогіки.

2. Дослідити специфіку наукової роботи викладачів кафедри загальної педагогіки та андрагогіки та її організацію зі студентами. Проаналізувати процес підготовки студентів до участі в конкурсі наукових робіт.

3. Вивчити і проаналізувати процес підготовки і проведення кафедрою загальної педагогіки та андрагогіки загальноуніверситетської олімпіади з педагогіки; виявити специфіку підготовки її переможця до II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальної дисципліни «Педагогіка».

4. Вивчити змістову тематику та особливості роботи наукових гуртків студентської молоді, загальноуніверситетського факультативу студентської обдарованої молоді та виявити перспективи такої форми роботи.

5. Ознайомитись із тематикою наукових конференцій, що проводяться кафедрою загальної педагогіки та андрагогіки, визначити актуальні проблеми трансформації і розвитку вищої освіти в Україні.

ЕТАПИ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Виробнича педагогічна практика у вищій школі для магістрантів першого року навчання зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки включає декілька етапів:

№	Етапи	Завдання етапів
1.	Підготовчий	Настановча конференція. Ознайомлення з робочою програмою виробничої педагогічної практики у вищій школі підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» I року навчання за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки та вимогами до оформлення її результатів. Virішення організаційних питань.
2.	Діяльнiсний	Виконання робочої програми практики за двома змістовими модулями «Вивчення специфіки професійної діяльності викладача закладу вищої освіти», «Формування професійної компетентності майбутнього викладача вищої школи у фахово-орієнтованому освітньому середовищі».
3.	Підсумковий	Підготовка звітної документації про проходження виробничої педагогічної практики у вищій школі підготовки здобувачів освітнього ступеня «магістр» I року навчання за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. Підведення підсумків практики. Підсумкова конференція.

КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЮ ПЕДАГОГІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ЇЇ ПРОХОДЖЕННЯМ

Загальне керівництво виробничою педагогічною практикою у вищій школі зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки магістрантів першого року навчання та науково-методичне консультування здійснюють факультетський керівник та методист практики.

Факультетський керівник:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;
- визначає дисципліни, навчальні групи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» для проведення виробничої педагогічної практики майбутніх викладачів вищої школи;
- проводить настановчу та підсумкову конференції виробничої педагогічної практики у вищій школі;
- на період практики призначає старосту групи;
- проводить інструктаж із техніки безпеки зі студентами-практикантами;
- вибірково відвідує навчальні заняття, що проводять практиканти;
- контролює роботу методистів;
- складає звіт про підсумки проведення практики;
- вносить пропозиції з удосконалення практики, бере участь в обговоренні питань організації практики на засіданні кафедри загальної педагогіки та андрагогіки і раді факультету.

Викладач-методист:

- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчально-викладацької діяльності майбутнього фахівця;
- контролює роботу практиканта, відвідує навчальні заняття та інші види його роботи зі студентами, вживає заходів щодо ліквідації недоліків в організації практики;
- готує звіт щодо результативності проходження практики.

Також викладач-методист здійснює контроль за роботою студента-практиканта.

Контроль за першим етапом виробничої практики:

- ❖ присутність на настановчій конференції;
- ❖ заповнення відомості-інструктажу з охорони праці;
- ❖ знайомство з правилами внутрішнього трудового розпорядку;
- ❖ інструктаж оформлення звітної документації.

Контроль за другим етапом виробничої практики:

- ❖ ведення магістрантом комплексного індивідуального плану виробничої педагогічної практики;
- ❖ роботи практиканта в бібліотеці університету, вивчення навчально-методичної літератури;
- ❖ відвідування практикантами лекційних і семінарських занять, що проводяться викладачами кафедри;
- ❖ проведення практикантами залікових навчальних занять і виховних заходів;
- ❖ присутності магістрантів на науковому (методичному) семінарі кафедри загальної педагогіки та андрагогіки, підготовки доповіді відповідної тематики;
- ❖ підготовки і написання звіту.

Контроль за третім етапом виробничої практики:

- ❖ своєчасність подання звітної документації на перевірку груповому керівнику та керівнику від факультету (через 10 днів після закінчення терміну практики);
- ❖ відповідність звітної документації вимогам оформлення змістовного наповнення;
- ❖ захист звітів про практику на підсумковій конференції.

Студент-практикант у період організації і проходження виробничої педагогічної практики у вищій школі **зобов'язаний:**

- виконувати всі види робіт, передбачені програмою виробничої практики, ретельно готуватися до проведення кожного заняття;
- підпорядковуватися правилам внутрішнього розпорядку ПНПУ імені В.Г. Короленка, розпорядженням адміністрації та керівників практики;
- після закінчення практики подати звітну документацію і протягом перших 10 календарних днів після виробничої практики захистити результати практики із диференційованою оцінкою.

У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, магістрант може бути відсторонений від проходження практики. Студент-практикант відсторонений від виробничої педагогічної практики у вищій школі або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план та підлягає відрахуванню.

Студент-практикант має право:

- з усіх питань, які виникають під час проходження виробничої педагогічної практики у вищій школі зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, звертатись до факультетського керівника, методиста, завідувача кафедри загальної педагогіки та андрагогіки, вносити пропозиції щодо удосконалення організації виробничої практики з даної спеціальності.
- користуватися матеріальною базою, бібліотекою, кабінетами та навчально-методичним забезпеченням, використовувати технічну, інформаційно-методичну та іншу документацію, необхідну для виконання програми практики;
- на свободу педагогічної творчості;
- вносити пропозиції щодо удосконалення організації практики;
- за попередньою домовленістю відвідувати заняття провідних фахівців ПНПУ імені В.Г. Короленка з метою вивчення методики викладання, знайомства з передовим педагогічним досвідом.

В обов'язки старости групи входить облік відвідування магістрантами бази практики, навчальних занять та інших заходів; ознайомлення їх із завданнями і дорученнями керівників практики; ведення журналу практики. Староста групи відповідає за своєчасне подання до навчально-методичного відділу (сектор практик) заповненого належним чином журналу обліку роботи викладачів впродовж 10 календарних днів після закінчення виробничої практики.

ОРІЄНТИРИ САМОПІДГОТОВКИ МАГІСТРАНТА ДО ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Умовами допуску до практики студента-практиканта є:

- складені диференційовані заліки з навчальних дисциплін «Педагогіка вищої школи», «Методика викладання у вищій школі»;
- співбесіда з викладачем-методистом щодо завдань, змісту та перспектив індивідуальної діяльності магістранта на період практики (з елементами самохарактеристики);
- підготовка допоміжної документації:
 - форма індивідуального комплексного плану роботи магістранта на період асистентської практики (проект);
 - методична підготовка (добірка інструктивно-методичних матеріалів для організації професійної діяльності викладача вищої школи, куратора академічної групи).

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Після закінчення виробничої педагогічної практики у вищій школі зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки студент магістратури подає на рецензування викладачу-методисту звітну документацію про проходження практики, яка включає:

1. **Звіт** про виконання практично-дослідницьких завдань за блоками-модулями: навчально-методична робота, виховна робота, науково-дослідницька робота (*Додаток 1*). **До звіту додати:**

- текст доповіді на методичний семінар кафедри (*Додаток 2*);
- аналіз відвіданої лекції або семінарського заняття, проведеного викладачами кафедри загальної педагогіки та андрагогіки (*Додаток 3*).

2. **Індивідуальний комплексний план** роботи магістранта на період виробничої педагогічної практики у вищій школі зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки з відмітками про виконання (*Додаток 4*).

3. **Аналіз специфіки підготовки фахівців** у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка (*Додаток 5*):

4. План, методичні рекомендації для студентів та самоаналіз проведеного **семінарського заняття** (*Додаток 6*).

5. Сценарій та самоаналіз проведеного **виховного заходу** (*Додаток 7*).

Захист результатів виробничої педагогічної практики у вищій школі зі спеціальності відбувається в присутності комісії, яка складається з викладачів кафедри загальної педагогіки та андрагогіки (у кількості не менше 3 осіб) на підсумковій конференції.

ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ПРАКТИКИ

Диференційований залік.

МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Складові діагностики	Методи	Засоби
Діагностика цільового компонента виконання магістрантами робочої програми практики	співбесіда спостереження аналіз узагальнення	питання співбесіди програма спостереження звітна документація
Діагностика особистісно-професійних якостей майбутніх викладачів вищої школи	тестування самооцінка аналіз характеру взаємодії	тести письмові роботи студентів звітна документація
Діагностика мотивів практичної підготовки майбутніх фахівців	анкетування бесіда	анкети питання бесіди звітна документація
Діагностика міжособистісних відносин магістрантів-практикантів	соціометрія	опитувальники, звітна документація
Діагностика якості вищої педагогічної освіти	опитування тестування	опитувальники тести звітна документація
Діагностика інтелектуально-креативного розвитку магістранта	тестування бесіда опитування фокусоване інтерв'ю	тести, проблемно-пошукові запитання опитувальники питання інтерв'ю звітна документація

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

	Види роботи				Сума
	Рівень теоретичних знань	Рівень практичної діяльності	Якість звітної документації	Рівень професійної спрямованості	
Бали	30	40	30	-5	100

Критерії оцінювання професійних досягнень магістрантів із виробничої педагогічної практики у вищій школі за видами роботи

№ п/п	Складові оцінювання	Розподіл балів (за 100 бальною шкалою)	Одержані бали	Переведення балів у 30-бальну шкалу	Рівні компетентності
1.	Рівень теоретичної готовності до виконання завдань практики (за результатами диференційованих залків з навчальних дисциплін «Педагогіка вищої школи», «Методика викладання у вищій школі»)	30	60-62	10	Елементарний оцінка «задовільно» (10-16)
			63-64	11	
			65-66	12	
			67-68	13	
			69-70	14	
			71-72	15	
			73-74	16	Достатній оцінка «добре» (17-24)
			75	17	
			76-77	18	
			78-79	19	
			80-81	20	
			82-83	21	
			84-85	22	Високий оцінка «відмінно» (25-30)
			86-87	23	
			88-89	24	
90-91	25				
92-93	26				
94-95	27				
96-97	28				
98-99	29				
100	30				
	Усього	30			
2.	Якість виконання практичних завдань за програмою практики	40			
	1. Організація і проведення семінарського заняття в академічній групі	20	«2»	35-59	0-5
			«3»	60-74	6-10
			«4»	75-89	11-15
			«5»	90-100	16-20
	2. Організація і проведення виховного заходу в академічній групі.	20	«2»	35-59	0-5
			«3»	60-74	6-10
			«4»	75-89	11-15
			«5»	90-100	16-20
	Усього	40			

3.	Рівень відповідності звітної документації вимогам програми та її захист Наявність і якість:	30	
	1) індивідуальний комплексний план		0-3
	2) аналіз специфіки підготовки фахівців у ПНПУ імені В.Г. Короленка		0-5
	4) план, методичні рекомендації для студентів і самоаналізу проведеного семінарського заняття		0-6
	5) сценарій і самоаналіз проведеного виховного заходу		0-6
	3) звіт про виконання практично-дослідницьких завдань (додати – текст доповіді на семінар кафедри; – аналіз відвіданого навчального заняття)		0-10
	Усього	30	
4.	Рівень професійної спрямованості	Нараховуються зі знаком «-» (0-5)	Невчасне подання звітної документації; зауваження про порушення дисципліни; професійної етики; невідповідний зовнішній вигляд.
Загальна максимальна кількість балів - 100			

**ЗАХИСТ РЕЗУЛЬТАТІВ
ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Сума балів, накопичених студентом у процесі проходження практики	Рівень досягнення студентом запланованих результатів з виробничої педагогічної практики у вищій школі
90-100	<p>Наявний високий рівень досягнення запланованих результатів виробничої педагогічної практики у вищій школі, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) має фундаментальні знання концептуальних положень педагогіки вищої школи, використовує їх у практичній діяльності; 2) здійснює комплексний аналіз науково-педагогічних явищ і процесів у системі вищої освіти на засадах єдності теорії і практики; 3) володіє методикою викладання навчальних дисциплін у вищій школі; 4) застосовує інноваційні педагогічні технології у навчально-виховному процесі вищої школи як засіб розвитку творчої активності студентів; 5) здійснює навчально-методичну, науково-дослідницьку та виховну діяльність у закладі вищої освіти на основі компетентнісного підходу; 6) демонструє здатність до ефективного формування суб'єкт-суб'єктних відносин в системі «викладач-студент» на рівнях співпідпорядкування, співпраці та співтворчості; 7) володіє професійною мовою фахової галузі знань та особистісною комунікативною культурою на високому рівні.
75-89	<p>Наявний достатній рівень досягнення запланованих результатів виробничої педагогічної практики у вищій школі та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) знає концептуальні положення педагогіки вищої школи, використовує їх у практичній діяльності; 2) аналізує науково-педагогічні явища і процеси у системі вищої освіти на засадах єдності теорії і практики; 3) володіє методами, прийомами та засобами викладання навчальних дисциплін у вищій школі; 4) застосовує інноваційні педагогічні технології у навчально-виховному процесі вищої школи; 5) здійснює навчально-методичну, науково-дослідницьку та виховну діяльність у закладі вищої освіти на основі системи знань педагогіки вищої школи; 6) демонструє здатність до формування суб'єкт-суб'єктних відносин в системі «викладач-студент» на рівнях співпідпорядкування, співпраці та співтворчості; 7) володіє професійною мовою фахової галузі знань та особистісною комунікативною культурою на достатньому рівні.

60-74	<p>Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати проходження виробничої педагогічної практики у вищій школі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) обізнаний з концептуальними положеннями педагогіки вищої школи на репродуктивному рівні, частково використовує їх у практичній діяльності; 2) аналізує науково-педагогічні явища і процеси у системі вищої освіти на репродуктивному рівні; 3) володіє окремими методами, прийомами та засобами викладання навчальних дисциплін у вищій школі; 4) застосовує окремі елементи інноваційних педагогічних технологій у навчально-виховному процесі вищої школи; 5) здійснює навчально-методичну, науково-дослідницьку та виховну діяльність у закладі вищої освіти на основі репродуктивного рівня знань педагогіки вищої школи; 6) демонструє здатність до формування суб'єкт-суб'єктних відносин в системі «викладач-студент» на рівнях співвідпорядкування та співпраці; 7) володіє професійною мовою фахової галузі знань та особистісною комунікативною культурою на мінімальному рівні.
35-59	<p>Ряд запланованих результатів виробничої педагогічної практики у вищій школі відсутні. Рівень наявних результатів навчання не є достатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) частково обізнаний з концептуальними положеннями педагогіки вищої школи на репродуктивному рівні, не використовує їх у практичній діяльності; 2) не вміє здійснювати аналіз науково-педагогічних явищ і процесів у системі вищої освіти; 3) не володіє методами, прийомами та засобами викладання навчальних дисциплін у вищій школі; 4) не застосовує інноваційні педагогічні технології у навчально-виховному процесі вищої школи; 5) здійснює навчально-методичну, науково-дослідницьку та виховну діяльність у закладі вищої освіти на основі фрагментарного рівня знань педагогіки вищої школи; 6) демонструє початкові вміння формування суб'єкт-суб'єктних відносин в системі «викладач-студент» на рівні співвідпорядкування; 7) виявляє низький ступінь володіння професійною мовою фахової галузі знань та особистісною комунікативною культурою.
0-34	Результати виробничої педагогічної практики у вищій школі відсутні

II. МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ЛЕКЦІЯ ЯК ПРОВІДНА ФОРМА ТЕОРЕТИЧНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Лекція (лат. «lektio» – читання) – основна форма організації теоретичного навчання у вищій школі: стрункий, логічно завершений, науково обґрунтований, послідовний і систематизований виклад певної наукової проблеми, теми чи розділу навчального предмета, ілюстрований за необхідністю наочною та демонструванням дослідів.

З лекції починається перше знайомство студентів із навчальною дисципліною, її категоріальним апаратом, відбувається закладення наукових знань з певної галузі науки.

Головна мета лекції – надати систематизований виклад основ науки, що вивчається, і тим самим підготувати студентів до самостійної роботи з науково-методичними джерелами.

Лекторська майстерність викладача складається з наступних показників:

- наукова ерудиція, теоретична і методична грамотність;
- навички структурної і змістовної обробки наукового і навчального матеріалу за темою лекції, адаптації складного матеріалу до навчальних цілей;
- оволодіння змістом підготовленої лекції, внутрішній суб'єктивний аналіз, визначення смислових акцентів навчального матеріалу;
- обробка методів і техніки викладення лекційного матеріалу, самоаналіз і самооцінка майстерності спілкування.

Загальнодидактичні вимоги до лекцій у вищій школі:

- відповідність змісту лекції робочій навчальній програмі, відображення в змісті найновіших досягнень науки і техніки, висвітлення перспективи подальшого розвитку наукових пошуків;
- реалізація вимог загальнодидактичних принципів навчання: науковості, систематичності і послідовності, свідомості, активності й самостійності, наочності, зв'язку змісту навчального матеріалу з професійною діяльністю, доступності, емоційності та ін.;
- забезпечення логіки змістового наповнення та відповідно доцільної структури лекції відповідно змісту навчального матеріалу;
- співвідношення інформаційності і проблемності матеріалу, чіткість і логічна стрункість викладу;
- методичне забезпечення лекції – виділення основних думок, положень і визначень, формулювання висновків і рекомендацій, підбір ілюстративного матеріалу, використання сучасних технічних засобів навчання;
- сприяння активізації уваги, загального і професійного мислення студентів, спонування їх до творчої навчально-пізнавальної діяльності;
- виокремлення певних компонентів змісту для самостійного опрацювання студентами з належним методичним забезпеченням.

У практиці роботи у вищій школі в залежності від курсу навчання (перший чи завершальний), форм навчання (стаціонарне, заочне), періоду вивчення навчального предмета (початок, середина, завершення) склалися різні **види лекцій**. До них відносяться:

- ❖ вступна,
- ❖ тематична,
- ❖ оглядова,
- ❖ настановча,
- ❖ підсумкова.

За провідним методом викладання навчального матеріалу лекції бувають:

- ❖ лекція інформаційно-пояснювального характеру (метод пояснення),
- ❖ лекція-розмірковування (метод розмірковування),
- ❖ лекція-бесіда (метод бесіди),
- ❖ проблемна лекція (проблемний метод),
- ❖ лекція-візуалізація (метод наочності),
- ❖ бінарна лекція (метод діалогу),
- ❖ лекція-прес-конференція (метод запитань-відповідей),
- ❖ лекція із запланованими помилками (метод пошуку помилок).

Характеристику кожного виду лекції надано у списку рекомендованої літератури та можна знайти у педагогічних словниках, довідниках та енциклопедіях.

Процес підготовки викладача до лекції.

Особливе значення в процесі підготовки до окремого лекційного заняття та курсу в цілому має професійний досвід викладача, його теоретична інформованість та методична грамотність. Цей досвід виявляється, насамперед, в умінні орієнтуватися у великому потоці професійної інформації. Література, що використовується при підготовці до лекцій, може бути розподілена на такі види:

- ❖ наукова (книжна продукція, періодичні наукові видання),
- ❖ навчальна (підручники, наукові і навчально-методичні посібники, курси лекцій),
- ❖ методична (загальна і галузева, відповідні навчальні плани і програми),
- ❖ довідкова (словники, довідники, енциклопедії),
- ❖ художня,
- ❖ загальна періодика (газети і журнали).

Алгоритм підготовки викладача до лекції:

Насамперед, викладачеві потрібно усвідомити структуру лекції, яка складається зі:

- 1) вступної частини, на якій викладач знайомить студентів із темою лекції, її планом, метою і завданнями; визначає актуальність теми, ступінь її розробленості в науці й практиці;
- 2) основної частини, яка розкриває тему лекції відповідно плану;
- 3) заключної частини, що містить висновки і узагальнення навчального матеріалу.

Підготовка викладача до лекції складається з наступних етапів:

1. Аналіз змісту навчальної дисципліни, що передбачено робочою навчальною програмою. Усвідомлення логічної послідовності лекційних занять, їх цілісності й завершеності в процесі вивчення наукових основ навчального предмета.

2. Формулювання теми лекції та визначення її провідної ідеї: назва лекції повинна бути короткою і відображати сутність теми, від провідної ідеї залежить мета і основні завдання лекції.

3. Визначення місця теми лекції в курсі навчальної дисципліни, її зв'язок з іншими темами, суміжними дисциплінами, врахування специфіки студентської аудиторії.

4. Складання плану лекції, який дозволяє мисленнєво уявити логіку, послідовність та основні змістові блоки навчального матеріалу та визначає відбір суттєвої інформації.

5. Підбір і систематизація інформаційного матеріалу (вивчення наукових джерел; підбір фактів, їх аналіз і узагальнення).

6. Відбір оптимальних й ефективних методів і засобів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, прогнозування можливих запитань студентів, підготовка відповіді на них.

7. Формулювання висновків і узагальнень викладеного навчального матеріалу.

Прийоми активізації уваги студентів на лекції: поставити проблемне питання, розповісти парадоксальний випадок, зробити опору на інтереси студентів, розпочати з цікавого епіграфа, повідомити несподіваний факт, навести цікаву цитату, продемонструвати зіткнення суперечливих думок, пожартувати, заінтригувати на початку лекції, процитувати напам'ять цікаві вислови та ін.

Прийоми, що допомагають зберегти увагу студентів на лекції: голосова і емоційна модуляція (зміна інтонації, тембру, висоти, гучності мови); модуляція темпу мовлення (витримання паузи, зміна швидкості мовлення); образні приклади, варіативне повторення; зміна місця лектора в аудиторії; композиційні особливості викладу матеріалу; контрастне порівняння, співставлення; акцентування уваги на головному, суттєвому; навмисні помилки; ліричний відступ у контексті змісту лекції; практична значущість змісту; психологічні паузи; новизна змісту, методів, прийомів та їх урізноманітнення ін..

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Семинар – форма організації навчання у вищій школі, на підготовчому етапі якої домінує самостійна робота студентів із літературними джерелами та іншими дидактичними засобами щодо висвітлення проблематики, питань і завдань навчального заняття, в процесі якого відбувається активне обговорення, виступи і дискусії студентів під керівництвом викладача та спільне обґрунтування узагальнень і висновків.

Семинарське заняття спрямоване на поглиблене вивчення предмета при активному використанні творчих здібностей самих студентів.

Цілі і завдання семінарів відповідають загальній ідеям і напрямку лекційного курсу; визначаються відповідно теми семінару; регламентуються очікуваними результатами вивчення навчального предмета, що визначені робочою навчальною програмою.

Вони повинні бути спрямовані, насамперед, на розвиток інтелектуальних здібностей та мислення студента; дієвість науково-теоретичних і операційних знань; формування навичок розумової праці та залучення до активної практичної діяльності.

Визначаючи **методичну концепцію організації і проведення семінарських занять**, слід виходити з того, що:

- ❖ до семінарських занять висувуються *загальнодидактичні вимоги* (науковість, доступність, єдність форми і змісту, забезпечення зворотного зв'язку, проблемність та ін.);

- ❖ при виборі методики проведення семінарських занять слід урахувувати *особливості*, зумовлені логікою викладання конкретної *дисципліни* та психолого-педагогічних *особливостей студентської групи*;

- ❖ необхідно забезпечувати *високий рівень мотивації* навчальної діяльності студентів (вивчення теми слід розпочинати із з'ясування її значення для засвоєння даної чи інших дисциплін, у майбутній професійній діяльності тощо);

- ❖ необхідно дотримуватися *принципу професійної спрямованості навчання* у вищій школі та здійснювати різнорівневі міжпредметні зв'язки з іншими дисциплінами, практичним навчанням, що забезпечує формування єдиної системи знань, умінь та навичок студентів;

- ❖ важливим завданням є також *формування професійної культури і мислення* студентів, навичок самоосвіти;

- ❖ у процесі проведення семінарського заняття необхідно забезпечувати органічну *єдність теоретичного і дослідно-експериментального пізнання*;

- ❖ семінарські заняття мають *гармонійно поєднуватися* з лекційними, практичними і лабораторними заняттями та самостійною роботою студентів.

Семинарські заняття виконують такі основні функції:

❖ *навчальну* (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);

❖ *розвивальну* (розвиток логічного мислення студентів, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);

❖ *виховну* (виховання відповідальності, працелюбності, формування культури спілкування і професійного мислення, потреби раціоналізації навчально-пізнавальної діяльності, прищеплення інтересу до вивчення конкретної дисципліни та до професії в цілому);

❖ *діагностично-корекційну та контролюючу* (діагностика рівня засвоєння навчального матеріалу студентами, контроль за якістю засвоєння, виявлення прогалин у засвоєнні та їх подолання).

Види семінарських занять у вищій школі:

➤ семінар-діалог («запитання-відповідь»)	➤ семінар вирішення творчих завдань і вправ
➤ семінар-диспут	➤ семінар-круглий стіл
➤ семінар-розгорнута бесіда з коментуванням першоджерел на основі плану семінарського заняття	➤ семінар-екскурсія до музеїв, пам'ятних місць, кімнат-музеїв у навчальних закладах
➤ усні доповіді студентів із наступним їх обговоренням	➤ контрольна (письмова) робота по окремих питаннях модулів із наступним обговоренням
➤ обговорення письмових реферативних повідомлень, що підготовлені студентами за темою семінару	➤ семінар за матеріалами досліджень, проведених студентами під керівництвом викладача
➤ семінар прес-конференція	➤ семінар-колоквіум

Алгоритм підготовки викладача до семінарського заняття:

1. Аналіз теми заняття в структурі робочої навчальної програми, визначення дидактичних цілей і завдань семінару.
2. Зв'язок теми семінарського заняття з темою лекції, темами попередніх і наступних семінарів.
3. Усвідомлення сутності й значущості основних наукових проблем, винесених на обговорення на семінарське заняття, їх розробленості в науці й практиці.
4. Опрацювання наукової, навчальної, методичної і довідкової літератури за темою семінару.
5. Визначення структурних компонентів семінарського заняття, усвідомлення їх логічної послідовності і взаємодетермінованості.

6. Складання розгорнутого плану-конспекту проведення семінарського заняття, ретельне обдумування його кожного етапу.
7. Визначення методів, прийомів і засобів забезпечення навчально-пізнавальної активності студентів на семінарі.
8. Формулювання власної думки з кожного питання семінару, обґрунтування власних міркувань.
9. Моделювання вступної і заключної частини семінарського заняття.

На семінарських заняттях відбувається **активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів**, яка стимулює:

- ❖ розвиток навичок професійного мовлення;
- ❖ розвиток здібностей (організаторських, комунікативних, конструктивних, прогностичних, перцептивних, сугестивних, аналітичних та ін.);
- ❖ розвиток самостійності й критичності мислення;
- ❖ розвиток уміння обґрунтовувати й аргументувати власну точку зору;
- ❖ вивчення й аналіз першоджерел;
- ❖ розвиток уміння співвідносити дані різних наукових джерел, систематизувати й узагальнювати їх;
- ❖ вивчення додаткової наукової літератури за темою;
- ❖ розвиток уміння пов'язувати теоретичні положення з практичними ситуаціями;
- ❖ критичне ставлення до власного виступу і виступів своїх сокурсників;
- ❖ вироблення глибоких професійних переконань.

Критерії оцінки якості проведення семінарського заняття:

- ❖ цілеспрямованість (постановка проблеми, зв'язок теорії і практики майбутньої професійної діяльності);
- ❖ планування (цілі і завдання; логічна послідовність і зміст питань, доцільна їх кількість, відповідність темі; характер творчих завдань, першоджерела, список рекомендованої літератури);
- ❖ організація семінарського заняття (відповідність хронометражу змісту заняття, мотивація навчально-пізнавальної діяльності студентів, дотримання психолого-педагогічних вимог, доцільність використання цифрових технологій);
- ❖ підготовленість викладача і його майстерність;
- ❖ стиль проведення семінару (пожвавлений, дискусійний, інертний);
- ❖ активність студентів (робота інтелекту, емоцій, почуттів студентів; залучення їх до співпраці й співтворчості);
- ❖ характер відносин викладача і студентів (суб'єкт-суб'єктний, авторитарний, ліберальний, песимістичний);
- ❖ ставлення студентів до предмету, що вивчається.

СПЕЦИФІКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Виховання є процесом відзеркалення як індивідуальних рис людської взаємодії, так і тенденцій та закономірностей конкретно-історичних суспільних відносин. Результат виховання – *вихованість особистості* – проявляється в якості спілкування, поведінки, діяльності та характері відносин з іншими людьми.

Виховання у вищій школі – це спеціально-організований цілеспрямований творчий процес формування педагогічно доцільних суб'єкт-суб'єктних морально-естетичних виховуючих відносин викладачів і студентів, який спрямований на розкриття індивідуально-особистісного потенціалу кожного студента, становлення його професійної культури.

Зміст виховання у вищій школі – це система цінностей світової і національної культури, яку студенти повинні засвоїти, зберегти і розвинути відповідно до поставленої мети і завдань виховання у вищій школі.

Кодекс цінностей сучасного українського виховання включає такі групи (за О. Вишневським):

- ❖ абсолютні, вічні цінності (віра, надія, любов, доброта, чесність, гідність, сумління, милосердя, шляхетність та ін.);
- ❖ громадянські цінності (свобода, прагнення до соціальної гармонії, повага до закону, права людини, суверенітет особи та ін.);
- ❖ національні цінності (українська ідея, державна незалежність України, патріотизм, історична пам'ять, національна гідність та ін.);
- ❖ цінності сімейного життя (подружжя вірність, піклування про дітей і батьків, злагода, гармонія стосунків поколінь у сім'ї та ін.);
- ❖ цінності особистісного життя (внутрішня свобода, самоповага, воля, розум, здоровий глузд, рішучість, оптимізм та ін.);
- ❖ валео-екологічні цінності (увага до власного здоров'я, прихильність до спорту, фізичної праці, здоровий спосіб життя, єдність із природою, дбайливе ставлення до всього живого на Землі та ін.).

Національне виховання студентської молоді, як спосіб відтворення особистості в культурі своєї нації і націй світу, передбачає засвоєння студентом системи цінностей соціального досвіду людства шляхом осягнення світової і національної культури, традицій, філософії та релігії. Реалізація етнічного самовираження студентської молоді у продуктивній творчій діяльності здійснюється відповідно до обраних нею галузей народної творчості:

- ❖ фольклорна музично-поетична творчість;
- ❖ народна хореографія;
- ❖ народна скульптура (вироби з глини, каменю, тіста);
- ❖ народна кераміка (гончарство, кахлярство, іграшки);
- ❖ етнічна різьба по дереву (пласка, барельєфна, повна);
- ❖ народні ткацтво, килимарство, вишивка, в'язання, художнє плетіння, витинанки;

- ❖ народні вироби предметів з кості, рогу, металу, скла, соломи, паперу тощо;
- ❖ народна декоративна пластика (писанкарство, стінний розпис, народний станковий живопис, народна гравюра).

При цьому головною умовою ефективності цієї діяльності виступає тьюторський супровід, який здійснюється в процесі суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Ефективність модернізації педагогічного процесу у вищій школі в цілому та виховання і самовиховання зокрема, визначається не тільки готовністю і здатністю викладачів впроваджувати новітні досягнення науки в практику, але й *рівнем їх компетентності з формування суб'єкт-суб'єктних ціннісно-змістовних відносин зі студентами*, що виступає дієвим механізмом гуманізації навчально-виховного процесу вищої школи і основним засобом реалізації особистісно-гуманної парадигми вищої освіти.

Відносини «викладач-студент» у вищій школі є складним психолого-педагогічним феноменом, сутність якого становить: *взаємобмін позитивними емоціями, професійно-спрямованою інформацією, духовними цінностями на рівні співробітництва і співтворчості*, що детермінує особистісно-професійний розвиток студента і особистісно-професійне зростання викладача.

Особистісне зростання студента полягає у *вдосконаленні процесів самопізнання, самооцінки і моральної саморегуляції* у відносинах, які ведуть до формування якісно нового рівня його вихованості.

Разом з тим, відбувається і **професійне самовдосконалення викладача** шляхом розвитку *гуманних якостей його особистості, формуванням стійких гуманних позицій* (прийняття, розуміння і схвалення) у відносинах зі студентами, знанням і використанням у практичній педагогічній діяльності *методів забезпечення ціннісно-змістовного взаємодії*.

Методи формування суб'єкт-суб'єктних відносин викладача і студентів:

- ❖ *методи формування відносин довіри* (метод фасцинації, метод поваги, метод емпатійного ставлення);

- ❖ *методи психолого-педагогічного впливу, корекції й стимулювання поведінки* (власний приклад викладача, звернення до почуттів, доброзичлива педагогічна вимогливість, метод переконування, метод педагогічної підтримки, педагогічний паліатив, моральне вправління, заохочення);

- ❖ *методи психотерапевтичного впливу* (навіювання, спонукання, концентрація на позитивному, переключення, позитивне підкріплення, санкціонування);

- ❖ *методи моральної саморегуляції у відносинах* (самозаохочення, самопереконування, самостимулювання, самоаналіз, самонаказ).

Умови ефективності функціонування суб'єкт-суб'єктних відносин в системі «викладач-студент»:

- ❖ побудова навчально-виховного процесу вищої школи на основі ціннісного ставлення до особистості кожного студента з урахуванням його професійних інтересів;
- ❖ орієнтація педагогічного спілкування на діалогічні форми;
- ❖ включення студентів у різні форми дослідницької діяльності, що значно підвищує значущість суб'єктів відносин один для одного;
- ❖ забезпечення наукового співробітництва і співтворчості у відносинах;
- ❖ опора у відносинах на рівень культури та компетенції учасників взаємодії як чинника особистісного розвитку.

Провідним способом суб'єкт-суб'єктної гуманної міжособистісної взаємодії викладача і студента є **фасцинація** (захоплення, очарування особистістю викладача), що спрямований на формування відносин доброзичливості, поваги і довіри зі студентами.

Фасцинація (з *англ. fascination – очарування*) – спеціально організований вербальний вплив на поведінку людини з метою формування довіри і підвищення якості поданої інформації. У момент взаємодії фасцинація здійснюється через **приємний тембр голосу, контакт очей, посмішку (вираз обличчя)** для зменшення втрат значущої інформації при сприйнятті повідомлення.

Умови функціонування особистісної фасцинації викладача:

- ❖ майстерне володіння викладачем мовленнєвим впливом (голосовою фасцинацією), що полягає не тільки у загальній і специфічній грамотності мовлення, тембрі, якості тону, інтонації, емоційному забарвленні, але й у постійному удосконаленні тембрально-інтонаційної характеристики мови;
- ❖ володіння викладачем симпатическими техніками спілкування: уміння легко і невимушено вступати у комунікативний контакт, уникнення агресивних і антифасцинативних партнерів, застосування засобів привернення уваги, управління діалогом тощо;
- ❖ формування суб'єкт-суб'єктних ціннісно-змістовних відносин викладача і студента, які базуються на емпатії, повазі та доброзичливій вимогливості.
- ❖ створення ситуації очікування і передчуття новизни в кожному кроці на шляху до більш складного і глибокого знання через вирішення фасцинаторних, захоплюючих, проблемних тематичних завдань;
- ❖ застосування «педагогіки напруження» (В.Франкл) – психоемоційного стану, що виявляється у постійно виникаючому прагненні достовірного пошуку істини, бажанні знайти оптимальне, ефективне й нестандартне вирішення проблеми.

Безпосереднє керівництво виховною роботою у студентській академічній групі здійснює **куратор**, який виконує діагностичну, аналітичну, прогностичну, організаторську, комунікативну, соціалізуючу, охоронно-захисну, посередницьку, мобілізуючу функції.

Куратором академічної групи складається **план виховної роботи** в групі та звіт про виховну роботу за навчальний рік.

План роботи куратора передбачас:

1. Організаційні заходи:

- допомога студентам академічної групи в навчальній діяльності, формування у них навичок самостійної роботи;
- робота куратора з формування в групі здорового морально-психологічного клімату;
- організація культурно-просвітницької роботи в академічній групі;
- робота куратора з проведення кураторських годин.

2. Заходи контролю:

- контроль за систематичною навчальною діяльністю студентів, відвідуванням студентами занять, своєчасним виконанням ними завдань поточної атестації, складанням заліків та іспитів;
- відвідування куратором студентів, які проживають у гуртожитках, з метою вивчення умов проживання і контролю за виконанням студентами Правил внутрішнього розпорядку у ПНПУ імені В.Г. Короленка;
- піклування куратора про соціальні умови життя і побут студентів, які проживають за межами гуртожитків;
- співпраця куратора з представниками студентського самоврядування (староста, профорг, студентська рада);
- співпраця куратора з адміністрацією інституту, факультету, студмістечка;
- співпраця куратора з батьками студентів.

3. Заходи, що стимулюють самовиховання студентської молоді:

- виховання у студентів потреб опановувати та засвоювати духовні й культурні цінності (загальнолюдські, національні, громадянські, сімейні, особистісні, валео-екологічні);
- залучення студентів групи до участі в наукових, культурних, спортивних та громадських заходах;
- допомога куратора при вирішенні індивідуальних та колективних морально-психологічних проблем, які виникають у студентів.

4. Профілактичні заходи:

- профілактика порушень студентами Правил внутрішнього розпорядку у ПНПУ імені В.Г. Короленка та чинного законодавства України;
- пропагування у студентському середовищі здорового способу життя та мовленнєвої культури;
- профілактика й попередження паління, алкоголізму, наркоманії та СНІДу.

5. Культурно-просвітницька діяльність:

- співпраця куратора з Радою з організації виховної діяльності університету;
- заохочення студентів до участі та підтримка різноманітних заходів, що організовує Рада з організації виховної діяльності університету, Студентська Рада, культурно-масові сектори факультетів;
- інформування та участь у мистецькому житті міста й області.

ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. У чому полягає мета виробничої педагогічної практики у вищій школі? Які головні напрямки її реалізації? Відповідь обґрунтуйте.
2. Розкрийте зміст завдань виробничої педагогічної практики у вищій школі. Обґрунтуйте їх взаємодетермінованість.
3. Назвіть і схарактеризуйте загальні компетентності майбутнього викладача вищої школи.
4. Розкрийте змістове наповнення фахових компетентностей майбутнього викладача вищої школи.
5. Який взаємозв'язок змістового наповнення загальних і фахових компетентностей майбутнього фахівця з рівнем вищої освіти?
6. Назвіть і розкрийте сутність принципів організації виробничої педагогічної практики у вищій школі. Запропонуйте правила реалізації кожного принципу у практичній діяльності студента-практиканта.
7. Проаналізуйте зміст першого модуля виробничої педагогічної практики у вищій школі «Вивчення специфіки професійної діяльності викладача закладу вищої освіти». Які аспекти змісту модуля, на Ваш погляд, вимагають першочергового вирішення? Відповідь обґрунтуйте.
8. У чому полягають функціональні обов'язки завідувача кафедри, секретаря кафедри, викладачів – відповідальних за напрямки роботи кафедри?
9. Які документи входять до складу ділової документації кафедри?
10. Схарактеризуйте структурні компоненти робочої навчальної програми та навчально-методичного комплексу дисципліни.
11. Які функції виконує інституційний репозитарій? Опишіть основні правила його використання.
12. Які форми роботи зі студентами здійснює кафедра? Розкрийте їх значення для професійного становлення майбутніх фахівців.
13. Яка звітна документація готується студентом-практикантом до першого модуля виробничої практики? У чому полягає її важливість і яким чином вона пов'язана зі змістом другого модуля?
14. Проаналізуйте зміст другого модуля виробничої практики «Формування професійної компетентності майбутнього викладача вищої школи у фахово-орієнтованому освітньому середовищі». У чому полягає основне призначення блоків-модулів практичної діяльності магістрантів?
15. Схарактеризуйте етапи проходження виробничої педагогічної практики у вищій школі студентом-практикантом. Визначте особливості кожного.

16. Розкрийте зміст контролю викладача-методиста за роботою студента-практиканта на кожному етапі.
17. Назвіть і схарактеризуйте права і обов'язки студента-практиканта у період організації і проходження виробничої педагогічної практики у вищій школі.
18. У чому полягає сутність самопідготовки магістранта до виробничої педагогічної практики? Які умови допуску студента-практиканта до практики?
19. Які документи входять до пакету звітної документації студента практиканта? З'ясуйте для себе послідовність їх підготовки.
20. Проаналізуйте критерії оцінювання результатів виробничої педагогічної практики у вищій школі. Визначте ступінь готовності до виконання практичних завдань з кожного блоку-модуля.
21. Розкрийте структуру педагогічного процесу у вищій школі. Чим цей процес відрізняється від навчально-виховного процесу у закладах загальної середньої освіти?
22. У чому полягає лекторська майстерність викладача? Відповідь обґрунтуйте.
23. Проаналізуйте загальнодидактичні вимоги до лекції як теоретичної форми навчання у закладах вищої освіти. Які на Ваш погляд є особливо актуальними? Відповідь обґрунтуйте.
24. Які види лекцій ви знаєте? Розкрийте структуру і методику їх проведення.
25. Назвіть і схарактеризуйте етапи підготовки викладача до лекційного заняття.
26. Наведіть приклади застосування прийомів активізації і збереження уваги студентів на лекції.
27. Назвіть і схарактеризуйте критерії оцінки якості лекційного заняття (на прикладі відвіданих лекцій). Запропонуйте власні критерії, обґрунтуйте.
28. У чому полягає головна мета проведення семінарських занять у вищій школі? Відповідь обґрунтуйте.
29. Що потрібно враховувати, визначаючи методичну концепцію організації і проведення семінарських занять? Чому?
30. Розкрийте основні функції семінарського заняття.
31. Назвіть і схарактеризуйте основні види семінарських занять у вищій школі.
32. Опишіть алгоритм підготовки викладача до проведення семінарського заняття.
33. Які процеси професійного розвитку студентів викликає активізація навчально-пізнавальної діяльності на семінарських заняттях? Який з них, на Вашу думку, має пріоритетність у порівнянні з іншими? Чому? Відповідь обґрунтуйте.

34. Назвіть і схарактеризуйте критерії оцінки якості семінарського заняття (на прикладі відвіданих семінарських занять). Запропонуйте власні критерії, обґрунтуйте.
35. У чому полягає специфіка виховної роботи у вищій школі? Відповідь обґрунтуйте.
36. Розкрийте зміст і напрями виховання у вищій школі.
37. У чому полягає сутність національного виховання студентської молоді? Як відбувається реалізація етнічного самовираження студентської молоді у продуктивній творчій діяльності?
38. Дайте визначення і поясніть сутність психолого-педагогічного феномену «суб'єкт-суб'єктні відносини викладача і студента у вищій школі».
39. Як відбувається особисто-професійне зростання студента у відносинах із викладачем? Які фактори виховного впливу при цьому є визначальними? Чому? Відповідь обґрунтуйте.
40. Як відбувається особистісно-професійне самовдосконалення викладача у відносинах зі студентами? Які фактори спілкування, діяльності і поведінки суб'єктів взаємодії є визначальними? Чому? Відповідь обґрунтуйте.
41. Назвіть і схарактеризуйте методи формування суб'єкт-суб'єктних відносин викладача і студентів. Наведіть приклади їх ефективного застосування.
42. Проаналізуйте умови ефективності функціонування суб'єкт-суб'єктних відносин в системі «викладач-студент» у вищій школі. Які засоби забезпечення доцільно застосовувати для кожної? Відповідь обґрунтуйте.
43. Чому фасцинацію визначено провідним способом формування суб'єкт-суб'єктної гуманної міжособистісної взаємодії викладача і студента? Які умови її функціонування?
44. Які функції виконує куратор академічної групи? Наведіть приклад виконання однієї з них.
45. Назвіть і схарактеризуйте орієнтовні заходи плану роботи куратора академічної групи. Розробка яких з них допоможе суттєво змінити погляди студентів на якість оволодіння майбутньою професійною діяльністю? Чому? Відповідь обґрунтуйте.

III. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. **Бистрова Ю. В.** Інноваційні методи навчання у вищій школі України /Ю.В. Бистрова // Право та інноваційне суспільство. – 2018. – № 1(4). – С. 27-33.
2. **Валуйський В. М., Гончаренко М. В.** Створення освітнього web-простору для навчання [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uiite.kpi.ua/about-uiite/public/singlerecord.html>.
3. **Вітвицька С. С.** Основи педагогіки вищої школи: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С.С. Вітвицька. – К.: Центр навч. літ-ри, 2003. – 316 с.
4. **Гладуш В. А.** Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. / В.А. Гладуш, Г.І. Лисенко. – Дніпропетровськ, 2014. – 416 с.
5. **Гніденко М.П., Вишнівський В.В.** Сучасна методика викладання у вищій школі. Навч. посіб. / М.П. Гніденко, В.В. Вишнівський. – Київ: ДУТ, 2019. – 127 с.
6. **Голік О.Б.** Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: Навч. посіб. /О.Б. Голік – Донецьк: Ноулідж, 2010. – 242 с.
7. **Гура О.І** Педагогіка вищої школи: Вступ до спеціальності:Навч. посіб. / О.І. Гура. –К.: Центр навчальної літератури, 2005. –224 с.
8. **Дичківська І. М.** Інноваційні педагогічні технології: практикум: Навч. посіб. – К.: Слово, 2013. – 447 с.
9. **Дубасенюк О.А., Антонова О.Є.** Методика викладання педагогіки: курс лекцій. / О.А. Дубасенюк, О.Є. Антонова. – Житомир: Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2013 – 325 с.
10. **Євтух М.Б., Лузік Е.В., Дибкова Л.М.** Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень. Монографія. / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – М-во освіти і науки України, ДВНЗ Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. — Київ: КНЕУ, 2010. – 248 с.
11. **Закон України «Про вищу освіту»** від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
12. **Каплінський В.В.** Методика викладання у вищій школі: Навч. посіб. / В.В. Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
13. **Козлова Г.М.** Методика викладання у вищій школі: Навч. посіб. – / Г.М. Козлова. – Одеса: ОНЕУ, ротاپринт, 2014. – 200 с.
14. **Кузьмінський А. І.** Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / А.І. Кузьмінський. – К.:Знання, 2005. – 486 с.
15. **Курлянд З.Н., Хмелюк Р.І.** та ін. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. — 495 с.
16. **Луцан Н. І.** Людина і світ в інноваційних педагогічних технологіях: Навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н.І. Луцан. – К.: Слово, 2012. – 183 с.
17. **Марченко Г.В.** Оцінювання педагогічної практики за кредитно-модульною системою / Г.В. Марченко // Наукові праці. Серія: Педагогіка, психологія, соціологія: [зб. наук. праць]. – Донецьк: ДВНЗ «Дон НТУ», 2009. – Вип. №3(145). – С. 217-224.

18. **Методика викладання у вищій школі** (мотивація навчальної діяльності): Матеріали методичного семінару «Мотиваційний підхід до організації навчального процесу у вищій школі» / [Н. Я. Кравчук, О. Є. Коваль]. – Тернопіль: ТНЕУ, 2011. – 81 с.
19. **Методика викладання у вищій школі**: Навч.-метод. посіб. / Уклад.: В.І. Кобаль. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2016. – 203 с.
20. **Методологія і методи соціально-педагогічних досліджень** (в першоджерелах, лекціях та практичних завданнях): Навч. посіб. / [Борисюк С.О., Конончук А.І., Яковець Н.І., Щербина Ю.М.] – Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ ім. М.Гоголя, 2002. – 287 с.
21. **Мистецтво бути викладачем**: Практ. посіб. / А. Брінклі, Б. Десантс, С. Флемм, С. Флемінг, Ч. Форсі, Е. Ротшильд / За ред. О.І. Сидоренка. – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. – 144 с.
22. **Морзе Н.В., Ігнатенко О.В.** Методичні особливості вебінарів як інноваційної технології навчання / Н.В. Морзе, О.В. Ігнатенко // Інформаційні технології в освіті: зб. наук. пр. Херсон: ХДУ, 2010 Вип. № 5 С. 31–39.
23. **Нагаєв В. М.** Методика викладання у вищій школі: Навч. посіб. / В.М. Нагаєв. – К.: ЦУЛ, 2007. – 211 с.
24. **Ортинський В.Л.** Педагогіка вищої школи: Підручник. / В.Л. Ортинський. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 500 с.
25. **Педагогіка вищої школи** / В.П. Андрущенко, І.Д. Бех, І.С. Волошук та ін.]; за ред. В.Г. Кременя, В.П. Андрущенка, В.І. Лугового. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 256 с.
26. **Педагогічна практика: методичні рекомендації** / [ред. М.І. Лук'яненко, Н.Б. Кізло, О.С. Лемешко]. – Дрогобич: ДДПУ ім. Івана Франка, 2003. – 224с.
27. **Підласий І.П.** Практична педагогіка або три технології / І.П. Підласий. –К.: ВД «Слово», 2004. –616 с.
28. **Пометун О. І.** Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: навч.-метод. посіб. / О.І. Пометун. – К.: А.С.К., 2004. – 112 с.
29. **Сергієнко Н.П.** Методика викладання у вищій школі: Курс лекцій. / Н.П. Сергієнко. – Х.: НУЦ-ЗУ, 2016. – 72 с.
30. **Сидоренко О, Чуба В.** Ситуаційна методика навчання: Теорія і практика / О. Сидоренко, В. Чуба. –К.: Центр інновацій та розвитку, 2001. – 256 с.
31. **Туркот Т.І.** Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. для студентів ВНЗ / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
32. **Фіцула М. М.** Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. / М.М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2006. – 352 с.
33. **Шулдик Г. О.** Педагогічна практика: навч. посіб. [для студ. пед. вузів] / Г.О. Шулдик, В.І. Шулдик. –К.: Наук. Світ, 2000. –143 с.
34. **Ягоднікова В. В.** Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: Навч.-метод. посіб. / В.В. Ягоднікова. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009 – 80 с.

IV. ДОДАТКИ

Додаток 1

**СХЕМА ЗВІТУ МАГІСТРАНТА ПРО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ
ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА
Фізико-математичний факультет
Кафедра загальної педагогіки та андрагогіки

**ЗВІТ
З ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки**

студента _____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

(назва бази практики)

Термін практики з _____ до _____

Факультетський/груповий керівник

(вчений ступінь, звання, прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

I. КІЛЬКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРАКТИКИ (до 1 стор.)

1. Кількість відвіданих лекцій викладачів _____
2. Кількість відвіданих занять студентів-практикантів _____
3. Кількість відвіданих семінарських занять викладачів _____
4. Кількість відвіданих виховних заходів _____
5. Кількість проведених семінарських занять _____
6. Кількість проведених виховних заходів _____

II. ВИДИ РОБОТИ / ДІЯЛЬНОСТІ (1 - 1,5 стор.)

1. Планування і виконання навчально-методичної роботи.
2. Планування і виконання виховної роботи.
3. Планування і виконання науково-дослідницької роботи.

III. ВИСНОВКИ (до 1 стор.)

Висновки щодо результативності формування загальних і фахових компетентностей з обраної спеціальності.

Дата « » _____ 20 р.

Студент

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Вимоги до оформлення: 3-4 сторінки друкованого тексту: формат А4, шрифт Times New Roman, розмір – 14, міжрядковий інтервал – полуторний, вирівнювання тексту – по ширині, без переносів.

**СХЕМА ДОПОВІДІ МАГІСТРАТА НА НАУКОВИЙ
(МЕТОДИЧНИЙ) СЕМІНАР КАФЕДРИ**

ДОПОВІДЬ

на науковий (методичний) семінар
кафедри загальної педагогіки та андрагогіки

Тема наукового (методичного) семінару:

Дата проведення: _____

Тема доповіді магістранта:

Текст доповіді

Література:

Підготував магістрант
групи _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Вимоги до оформлення: 2-3 сторінки друкованого тексту: формат А4, шрифт Times New Roman, розмір – 14, міжрядковий інтервал – полуторний, вирівнювання тексту – по ширині, без переносів.

СХЕМА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ЛЕКЦІЇ

проведеного

(вчений ступінь, звання, прізвище, ім'я, по-батькові викладача)

Дата проведення: _____

Час проведення: _____

Факультет: _____ Група: _____

Навчальна дисципліна: _____
(назва навчальної дисципліни)

Тема:

ТЕКСТ АНАЛІЗУ

- 1. Відповідність теми лекції робочій програмі.**
- 2. Наявність плану і конспекту лекції.**
- 3. Методика читання:**
 - дотримання структурних елементів лекції (вступна, основна, заключна частина);
 - повнота та точність визначень, відповідність термінології науковим вимогам;
 - засоби забезпечення позитивної мотивації навчання (розкриття значення теми для майбутньої професійної діяльності, актуальність та новизна змісту, емоційне забарвлення викладання, застосування методу порівняння та аналогій, ефект парадоксальності та здивування, приклади з власної практичної діяльності);
 - реалізація принципів навчання;
 - внутрішні й міждисциплінарні зв'язки;
 - характеристика навально-пізнавальної діяльності студентів;
 - зв'язок матеріалу з майбутньою професійною діяльністю;
 - використання інформаційно-комунікаційних технологій (вказати, яких саме);

- застосування активних та інтерактивних методів навчання (вказати, яких саме);
- використання завдань щодо самостійного опрацювання навчального матеріалу;
- наявність висновків, що дають змогу осмислити лекцію в цілому, виділити її основну ідею.

4. Особистість лектора:

- ораторське мистецтво викладача;
- якість мови (темп, дикція, образність, емоційність, виразність, правильність);
- педагогічний такт;
- володіння викладачем теоретичним матеріалом;
- вміння активізувати увагу студентів;
- активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- організація та підтримка зворотнього зв'язку;
- підтримка робочої дисципліни під час проведення лекції.

5. Висновки щодо ефективності проведеної лекції.

- досягнення цілей лекції (освітніх, виховних, розвивальних);
- орієнтація на професійну діяльність;
- виховний вплив на студентів;
- позитивні сторони, рекомендації щодо поширення педагогічного досвіду;
- пропозиції.

**Підготував магістрант
групи _____**

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Вимоги до оформлення: 1,5-2 сторінки друкованого тексту: формат А4, шрифт Times New Roman, розмір – 14, міжрядковий інтервал – полуторний, вирівнювання тексту – по ширині, без переносів.

**СХЕМА АНАЛІЗУ
СПЕЦИФІКИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У ПОЛТАВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА**

1. Структура навчального закладу.
2. Головні напрями підготовки фахівців на сучасному етапі.
3. Особливості освітньої діяльності.
4. Особливості навчально-методичної роботи університету.
5. Особливості наукової та інноваційної діяльності університету.
6. Особливості міжнародної діяльності.
7. Особливості виховної роботи.

Вимоги до оформлення: 2-3 сторінки друкованого тексту: формат А4, шрифт Times New Roman, розмір – 14, міжрядковий інтервал – одинарний, вирівнювання тексту – по ширині, без переносів.

САМОАНАЛІЗ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

проведеного магістрантом

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Дата проведення: _____

Час проведення: _____

Факультет: _____ Група: _____

Навчальна дисципліна: _____
(назва навчальної дисципліни)Тема: _____

Текст самоаналізу**1. Організаційна складова семінарського заняття:**

- завчасне ознайомлення студентів із темою семінару; питаннями, які винесені на обговорення та списком літератури, рекомендованої для підготовки до семінару;
- підготовка кабінету;
- наявність організаційного моменту;
- дотримання структурних елементів заняття (вступна, основна, заключна частини);
- оптимальність розподілу часу, дотримання регламенту;
- дотримання основних психологічних та гігієнічних вимог.

2. Методична складова семінарського заняття:

- відповідність теми семінарського заняття робочій програмі;
- зв'язок теми семінарського заняття із лекційним матеріалом; попередніми та наступними темами семінарських занять;
- наявність плану проведення семінарського заняття;
- наявність методичної розробки семінарського заняття;
- реалізація принципів навчання; формулювання основних проблемних ситуацій, загальних завдань семінару викладачем;
- формування та підтримка міждисциплінарних зв'язків;
- формулювання основних проблемних ситуацій, загальних завдань семінару студентами;

- створення емоційного та інтелектуального настрою на семінарському занятті;
- конструктивний аналіз усіх відповідей, точок зору, виступів студентів;
- аргументоване формування проміжних висновків;
- ефективність використання наочного й дидактичного матеріалу;
- доцільність використання технічних засобів навчання;
- організація діалогу між викладачем та студентами та між студентами у процесі розв'язання проблемних ситуацій;
- організація дискусії на семінарі;
- застосування інтерактивних методів навчання (вказати, яких саме);
- застосування авторської методики проведення семінару (якої саме);
- підведення підсумків семінару; оголошення та аргументація оцінок;
- постановка завдання на наступне семінарське заняття.

3. Якість викладання навчального матеріалу:

- ораторське мистецтво; якість мови (темп, дикція, образність, емоційність, виразність, правильність);
- педагогічний такт;
- володіння викладачем теоретичним матеріалом;
- уміння демонструвати ведення дискусії;
- активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- організація та підтримка зворотнього зв'язку;
- мотивація студентів щодо висловлювання власних точок зору;
- підтримка робочої дисципліни під час проведення заняття.

4. Результативність семінарського заняття:

- досягнення цілей семінарського заняття (освітніх, виховних, розвивальних)
- мотивація самоосвіти, орієнтація на професійну діяльність
- виховний вплив на студентів.

5. Висновки, зауваження, недоліки, пропозиції.

Магістрант _____

(підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Вимоги до оформлення: 1,5-2 сторінки друкованого тексту: формат А4, шрифт Times New Roman, розмір – 14, міжрядковий інтервал – полуторний, вирівнювання тексту – по ширині, без переносів.

Нормативні вимоги до оформлення сценарію виховного заходу

<p>Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка</p> <p>Кафедра загальної педагогіки та андрагогіки</p> <p>НАЗВА ВИХОВНОГО ЗАХОДУ</p> <p>Розробив магістрант групи _____ _____ (прізвище, ім'я, по-батькові)</p> <p>ПОЛТАВА-20...</p>	<p>2</p> <p>МЕТА:</p> <p>ВИД ДІЯЛЬНОСТІ:</p> <p>ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДУ:</p> <p>АКАДЕМІЧНА ГРУПА:</p> <p>ТРИВАЛІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДУ:</p> <p>МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ:</p> <p>МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:</p> <p>ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ:</p>
<p>3 СТРУКТУРНИЙ ПЛАН</p> <p>I.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. <p>II.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. <p>III.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. <p>IV.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 	<p>№ ЛІТЕРАТУРА:</p> <p>4-7</p> <p>ХІД ПРОВЕДЕННЯ:</p>

АЛГОРИТМ АНАЛІЗУ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Ступінь підготовленості заходу:

Забезпечення усвідомлення студентами необхідності та значущості даного виховного заходу.

Організація участі студентів у підготовці заходу.

Згуртованість і дисциплінованість у ході підготовки заходу.

Вияв активності, самостійності, ініціативності студентів при підготовці до проведення заходу.

Врахування індивідуальних особливостей та особистісних інтересів студентів.

Якість проведення заходу:

Відповідність змісту заходу поставленим виховним завданням, рівню розвитку даної академічної групи, віковим та індивідуальним особливостям студентів.

Доступність, цікавість і значущість представленого матеріалу для студентів.

Логічна побудова і структурування заходу.

Використання технічних засобів, естетичне оформлення та наочність, ефективність їх застосування.

Аналіз уважності, активності, зацікавленості, дисциплінованості студентів під час проведення заходу.

Згуртованість академічної групи під час проведення заходу.

Відстрочені результати проведення заходу: нові знання, способи діяльності, характер спілкування, вчинки, ідеї, погляди та переконання студентів.

Магістрант

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Вимоги до оформлення: 1 сторінка друкованого тексту: формат А4, шрифт Times New Roman, розмір – 14, міжрядковий інтервал – полуторний, вирівнювання тексту – по ширині, без переносів.